

Ladakh - můj druhý domov

Z autobusového nádraží jdeme pěšky, zkratkou přes zadní částí města se domů dostaneme vcelku rychle. Procházíme kolem dlouhé zdi, pak přes cestu, kolem zavlažovacího kanálku doleva, pár schůdků nahoru a pak už rovně až k cestě. Branka je otevřená, vstupujeme dovnitř a s napětím vyhlížíme naši ladackou ama-le (maminku). Je na dvorku a zrovna věší prádlo. V momentě, kdy nás vidí, všeho nechává a běží k nám. Je překvapená. Tiskne nás k sobě, drží za ruce a stále nevěřícně opakuje „Jana, ty jsi tady!? A Iva, vy jste se vrátily!“ A volá svou dceru Angmo, že přišla návštěva. Neřekly jsme jim, že letos přijedeme, o to větší je jejich radost.

V Ladakhu jsem letos již potřetí. Je v něm něco tajemného, co mě přitahuje stále více a já se do tohoto království klidu a radosti musím stále vracet...

Ladakh je malé území ukryté za vysokými sedly v nejsevernější části Indie. Leží ve srážkovém stínu Himalájí, až do letošního léta zde přišlo jen velmi zřídka. Díky globálním změnám Ladakh letos zastihl záplavy, které způsobily velké škody. Lidé na dešt nebyli připraveni, jejich domy jsou postaveny z tradičního materiálu – nepálených cihel – které proud vody častokrát podlehl. Díky tomu zmizelo z povrchu několik vesniček, které ležely blízko břehů větších řek. Dešťová voda také přinesla písek do generá-

torů vyrábějící elektrický proud, večery letošního léta tak musíme trávit ve světle svíček.

Díky letišti, které tu postavila armáda, začíná Ladakh čelit přívalům turistů. Cesta autobusem z Dillí trvá do Lehu, hlavního města Ladakhu, více než tři dny, letadlem to zabere asi hodinku. Do roku 1974 byl Ladakh turistům uzavřený a vyvíjel se svým vlastním tempem. Téměř všichni lidé byli samozásobitelé, díky svým polím a stádům dobytka si pořídili vše, co pro svůj spokojený život potřebovali. Neprodukovali žádný odpad a jejich společnost byla na míle vzdálená té naší, založené na penězích a moci. Přestože peníze nebyly nezbytnou součástí jejich života, jsou

Ladačané velmi dobří obchodníci, vždyť jejich územím vedla pradávna Hedvábná stezka.

Tento přirozený vývoj byl narušen vzrůstajícím počtem turistů, kteří sem přinesli veškeré zákony západního světa. Ladačané museli během pár desetiletí zvládnout to, na co ostatní národy měly dlouhá staletí – a to přeměnit tradiční směnný obchod na tržní ekonomiku. Přirozeně nastalo pár krizí, všechny však Ladačané zvládli. Přestože západní vliv sílí, Ladačané si zachovávají své tradice, na které jsou patřičně hrdí.

Hlavním náboženstvím v Ladakhu je tibetský buddhismus s představitelem Jeho Svatostí Dalajlámou. Přestože je Ladakh součástí Indie, celou svou historii

**DOBRODRUH
GTS int.**
www.dobrodruh.cz

se vyvíjel paralelně s Tibetem. Jeho jazyk, architektura, lékařství i filozofie, vše odráží bohaté tibetské dědictví. Proto se toto území nazývá Malým Tibetem a na rozdíl od „Velkého Tibetu“, který je pod nadvládou Číny, se Ladakh vyvíjí svobodně dál.

Po výborném čaji, který nám maminka připravila, se jdeme projít po okolí Lehu. Městu vévodí Královský palác ze šestnáctého století, králové už v něm nebydlí a tak teď slouží jako muzeum. Šplháme výš, nahoře na skále je malá gomba (chrám) a nad ním místo pro věšení modlitebních praporků, kterým se říká lungty. Jsou v pěti základních buddhistických barvách – bílé, žluté, červené, modré a zelené – a kromě modliteb jsou na nich natištěny větrní koniči, kteří tyto modlitby roznášejí do širokého kraje a přináší mír všem bytostem. Nahoře sedí pod praporkama mnich a čte posvátné texty. Usmívá se a spokojeně pokyvuje, když k těm tisícům praporků přidáváme i jedny naše, jako poděkování, že jsme se sem opět mohli vrátit. Sedáme si blízko něj a ve zvuku modliteb si vychutnáváme pohádkovou

nádheru kolem nás.

Scházíme dolů, v gompě u královského paláce chybí jedna stěna, před pár dny jí spláchla přívalová dešťová voda. Na nádvoří tu však stojí náš mnich Tenzin. Jdeme spolu dolů do města a cestou si povídáme – anglicko-ladacký. Na hlavní ulici vstupujeme nenápadnou branou do areálu místní gomy. Každý rok začátkem září pořádá v Lehu vládní organizace velký Festival. Je to velká událost pro místní i turisty. Během dvou týdnů je zde možno vidět z ladacké kultury snad všechno – od ladacké svatby, přes zápasy v pólu či lukostřelbě, až po chamové tance. Právě na ty se dnes jdeme podívat. Tance v maskách jsou výlučnou záležitostí mnichů. Na prostorném nádvoří se střídají mniši v různých maskách představující ochranná i hněvivá buddhistická božstva i všechny důležité osobnosti buddhismu. Častým tématem těchto tanců je známá „Tibetská kniha mrtvých“. Mniši představují různé světy a stavy vědomí, do kterých se člověk dostane, když v okamžiku smrti duše opustí tělo. Tyto tance jsou hlavní součástí Festivalů

v každém klášteře. Pro místní lidi je to vždy velká náboženská událost, od mala přichází do kontaktu se smrtí i s myšlenkami tibetské knihy mrtvých. Každý pohyb tančících mnichů má určitý význam, kterému rozumí. Sedí tedy tiše a jsou pohrouženi v meditaci, vidí daleko více než jen mnichy v maskách. Vidí stavy vědomí i emoce, vidí věci, které na ně po smrti mohou čekat, vidí také jak jim nepodlenout a jít dál. Září z nich vyrovnanost a mír. Toto je bohatství, které v Ladačanech zůstává. Toto je moudrost, kterou si nese tento národ uvnitř sebe, a která je silnější než touha mít a vlastnit. V tomto je ukryto jejich štěstí a možná proto se tady ráda vracím. Možná proto se tento svět stal mým druhým domovem...

Autor: Grace

**DOBRODRUH
GTS int.**
www.dobrodruh.cz